

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Vliv osobní asistence na vnímání těla u osob po poranění míchy

Autorka práce: Renata Rönischová

Vedoucí práce: Mgr. Zuzana Truhlářová, Ph.D.

Oponentka práce: Mgr. et Mgr. Lenka Formánková, Ph.D.

Předložená bakalářská práce se zaměřuje na dva problémy – za prvé na vnímání těla (body image) u osob, které prodělaly funkční poranění míchy, a dále na to, jaká je jejich zkušenost s osobní asistencí a jak tato asistence ovlivňuje tělové schéma dotazovaných. Téma je originální a přináší mnoho podnětů pro oblast poskytování péče a služeb této klientely. Práce sice nikde nezmiňuje, kolik osob s danou diagnózou je v České republice (nebo kolik jich každým rokem přibývá), ale vnímám, že je to téma společensky důležité. Autorka se v analýze konkrétně zabývá tím, jak se vnímání vlastního těla u lidí po poranění míchy změnilo oproti stavu před úrazem a zda v této změně hrála nějakou roli potřeba služeb osobní asistence, především v oblasti sebepečce. Dílčími cíli jsou pak pro autorku snaha o zmapování, jak se toto případné změněné vnímání vlastního těla či snížené soběstačnosti formovalo v čase, stejně jako zjištění možných strategií, které si účastníci daného výzkumu byli schopni vyvinout a jež by usnadňovaly přijetí jejich nové životní situace či zmírňovaly jednotlivé důsledky (viz. str. 42). Autorka vymezuje poznávací cíl do dvou výzkumných otázek: a) Došlo po poranění míchy ke změně vnímání vlastního těla u daných osob? a b) Ovlivňuje potřeba osobní asistence vnímání těla u osob po poranění míchy? Dále si formuluje 4 dílčí výzkumné otázky. Otázkám samotným se budu věnovat dále v části metodologie. Formulovat dva hlavní cíle práce považuji za nešťastné – pokud cíl výzkumu, tak jeden, formulovaný dostatečně široko tak, aby obsahoval témata relevantní a důležitá pro daný výzkumný problém.

Autorka se v teoretické části zaměřuje na diskusi o roli sociální práce u osob s poraněním míchy, vnímání těla obecně a specificky při této diagnóze. Dále se v souladu s výzkumným záměrem věnuje tématu osobní asistence. Teoretická část je kvalitně zpracovaná, autorka cituje řadu zdrojů a opírá se o odborné poznatky. Chybí však hlubší psychologický záběr. Autorka cituje zdroje s medicínským přístupem, včetně detailního popisu fyziologických dopadů poranění míchy. Též se opírá o informace od psychiatrů, kteří se zaměřují na otázky tělesného obrazu, zejména v adolescenci. Kapitola by mohla být obohacena jasnějším vymezením pojmu sebepojetí (self-concept), tělového schématu a sociálního fungování a adaptace (self-efficacy). Autorka odpovídá na otázku, zda poranění míchy vede k změně vnímání vlastního těla (jedna z výzkumných otázek). Kapitola by mohla obsahovat shrnutí hlavních myšlenek a závěrů, aby bylo jasné, které koncepty bude autorka používat v analýze.

V analýze postrádám hlubší pohled do zjišťovaných témat a jejich provázanost. Například pozitivní i negativní vnímání těla by mohlo být jasněji provázáno s tématem sociálního fungování, které zase úzce souvisí s potřebou využívat služeb osobní asistence. Data by si zasloužila být trochu více kontaktována osobní a rodinnou situací – jsou to osoby, které žijí s partnerem, mají děti, pracují? Jak se na výsledcích odráží typ poranění – to je něco, co autorka zjišťuje z dotazníků, využití těchto informací v analýze ale není patrné. Některá tato data vyplývají z dat spíše nepřímou, mají ale význam pro body image i vliv na hodnocení potřebnosti sociální asistence. Závěry hezky propojuje autorka s teoretickými východisky, dopouští se ale různých neznalostí metodologických termínů, jako když například píše, že její zjištění nejsou validní. Znamená to, že data nemají ani interní validitu?

Práce naplňuje formální požadavky, její struktura, konkrétně řazení kapitol, je standardní. Nechybí seznam literatury, přiložen je i informovaný souhlas a dotazník mapující základní demografické a anamnestické údaje. Přínosem práce by byla praktická doporučení na konkrétní opatření/služby/nástroje, které mohou organizace implementovat. Celkově se považuji práci za zdařilou, ale věnovala bych se více sociální podrobnosti tělového schématu a jak je vytvářeno v kontextu zážitků využívání osobní asistence.

Práci navrhuji hodnotit známkou velmi dobře až výborně dle průběhu obhajoby.

Otázka k obhajobě: Mohla byste zhodnotit, jak Vaše zjištění mohou obohatit poskytování osobní asistence osobám s analyzovanou diagnózou? Jaké byste navrhla změny v současném systému poskytované péče?

V Praze dne 30.1.2024

Mgr. et Mgr. Lenka Formánková, Ph.D.

Formánková